

התו שלי

נושא לעיון ודין לפתיחת שנה בכתה גבוהה או לשעור חברה.
הקטע והסיפור שלהלן מטרתם "להצמיח כנפיים" לאלו שמצויים בשוליים,
כל אחד מן הסיבה שלו.

יש תלמידות שמגיעות אל השנה החדשה שפופות. הן יודעות שאינן מוכשרות מספיק
כדי להרשים / אינן חברותיות ובולטות מספיק / אינן יצירתיות / עומדות בצל החזקות
מהן וכו'. לאותן בנות, וגם לחברותיהן מיועדים הדברים והמסרים שלהם.

עיצוב פנים

מוכר בלונים ותיק ומפורסם קנה לו שבת במרכזו של הסנטרל פארק בניו יורק.
בעסק הזה היו ימים טובים והיו ימים גרועים. כאשר המכירות היו נמוכות, הוא נהג לשחרר לאוויר כמה מן הבלונים הממולאים
הליום. תחילה היה משחרר בלון ורוד, אחר כך בלון כחול, מאוחר יותר בלון צהוב ואחר כך שלח אל על בלון סגול.
בזה אחר זה בשלוח תכלכלה ומשכרת עלו הבלונים לשמים. המראה החלומי היה מרתק אליו את כל הילדים שהיו ברחבי
הפארק. בעיניים בורקות הם היו מלווים את הבלונים עד שנעלמו מעיניהם. אחר כך היו רצים ומתקבצים סביב המוכר והמכירות
עלו.

יום אחד ישב שם ילד כושי קטן ובחן בשימת לב את מעשיו של מוכר הבלונים הילד היה מסוקרן ממראה הבלונים העולים למעלה.
לקראת סוף היום העז הילד ובצעדים מדודים התקרב אל הרוכל ומשך בשרוול מעילו. הוא הביט בעיניו של מוכר הבלונים ובקול
שקט ונבוך שתחינה ותקווה מהולות בו, הוא שאל: "אדוני, אם תשחרר את הבלון הזה שבצד, השחור הזה, האם גם הוא יצליח
לעלות למעלה?"

נרגש משאלתו של הילד הקטן, הביט מוכר הבלונים עמוק לתוך עיניו של הילד ואמר בקול מלא הבנה וחביבה: "בני, לא הצבע
גורם לבלונים לעלות למעלה. לא חשוב איך נראים מבחוץ, הקובע הוא מה שבתוכם. אם אתה ממלא את עצמך מבפנים אתה
עולה למעלה, ומגיע רחוק!" - - - (מתוך "המודיע", הבית שלנו)

המנצח הגדול רוצה לשמוע את התו שלי

הקיץ האמריקני הכה על קודקודם של בני האומה המדושנת על שלל קרני השמש שנשא בציקלוננו, וכמו הטיח אותם לעבר אתרי
הנופש, הפזורים להם בהרים. שם, בפסגות הירקרקות, בין חורשות ליבנה לשדרות עצי האלון ושיחי הקטיפה, נושבת לה רוח
צוננת משהו, הממזגת את הנשמות המבקשות להימלט מרתיחת הקיץ הלוהטת. אוי, אוי, איזה חום אמריקני נורא, מוכר לכם?
אצלנו קוראים לתקופה הזו "בין הזמנים". בשלושת השבועות הרוחתים הללו מחפשים לעצמם עמלי התורה, צורבים ואברכים,
פינה קטנה להניח בה את הראש, להתרפק על סטנדר מתחת לצל ענק של עץ עב צמרת ולהגות בסוגיה שהלב חפץ בה.
ראש ישיבת "דרך עץ החיים" בארה"ב, הרב אביגדור מלטינובסקי, אירגן לפני כשלוש שנים שבוע נופש לתלמידי החרוצים באחת
מעירות הנופש, הנמצאת לה בפיסגת הר מרשים, והמשקיפה אל נוף משובב נפש עם אויר צלול כמו מי מעיין טריים, צ'רלסטון
שם העיירה.

הרב אביגדור ידע כי נופש זה איננו אלא סולם כביר המסייע לצורבים הצעירים לחדש כוחות, להתרענן, כדי לחזור בזמן הבא
לשטייגען הכל כך מוכר בין כתלי הישיבה. שלא תטעו, מעבר לטיוילים ספורים באזור ישבו להם התלמידים היקרים בבית המדרש
הקטן בצ'רלסטון. התענגו על סוגיות חדשות ומרתקות ושתו בצמא את השיעור הקצר והשנון שהכין להם ראש הישיבה הרב
אביגדור.

לאחר טיול הבוקר הנעים ביום הראשון, נכנסו תלמידי "דרך עץ החיים" לבית המדרש הקטן של העיירה, ופתחו ספרים. תוך דקות ספורות החל השטייגן להעלות עשן של ריתחא דאורייתא, עד לרגע בו היסה ראש הישיבה את תלמידיו ופתח בשיעור מקדים על הסוגיה המרתקת.

אחרי ארבעה משפטים נשא הרב אביגדור עיניו, והבחין בפאתי בית המדרש, ליד הכניסה לעזרת נשים, ביהודי כבן חמישים, כיפה שחורה עשויה קרטון על ראשו, ולנגד עיניו גמרא כחולה, מהדורת שוטנשטיין. הרב אביגדור שת ליבו לכך, שיהודי עם כיפת קרטון מרותק לסוגיה שלו, ופיו ממלמל וחוזר על המילים הקדושות.

"מעניין" הרהר בלבו, "האיש שקוע בשטייגן שלו, וזה כל כך לא מתאים לכיפה המצחיקה שעל ראשו. . . " מכאן ואילך, במשך עשרים וחמש דקות, שטח הרב אביגדור את כל הקושיות שלו על הסוגיה ועם תום השיעור הר הגעש התורני המשיך לסעור. כך ביום השני, וחוזר חלילה. ביום השלישי, היהודי עם כיפת הקרטון החל כורה אוזני לנעשה סביבו, ומפה לשם הביעו עיניו הבעות של תמהון והשתאות מן הנעשה סביבו.

"יהודי משונה", הפטיר ג'ונתן קלמנוביץ משיעור א', "הוא לומד במרץ ובקצב שלו, ואחר כך שותק ומאזין לנו. אולי כבוד הרב ישמח אותו", הציע לראש הישיבה.

"כן בדיוק חשבתי לפנות אליו", השיב הרב אביגדור, ותוך שניות ספורות התיישב לצידו. "נעים מאוד, שמי אביגדור, אני ראש הישיבה שבאה לנפוש כאן, באנו לכאן מניו יורק".

"נעים מאד שמי פינחס כצנלבוגן, אני תושב העיירה צ'רלסטון".

"אדוני לומד מסכת תענית, יפה מאד, הגעת לאגדתא המופלאה על נחום איש גמזו. . . אחד התנאים שצרבו את אמות המוסר של העם היהודי ברגישות שלו לעניים. . .

"נכון, במידה מסוימת גם אני נחום איש גמזו, אני בעל יסורים, אבל להבדיל ממנו, אני לא ביקשתי מהקב"ה יסורים שיבואו עלי. הקב"ה שלח אותם אלי מבלי שאבקש".

ראש הישיבה נע באי שקט על כסאו, כי חש קצת חוסר נעימות מנימת הצער שהשתרבה לקולו של פנחס.

"לא עליכם ולא על אף אחד מישראל, לפני כחצי שנה חליתי במחלה לא פשוטה, ועולמי חרב עלי. מעולם לא הייתי שומר מצוות, אבל עם היוודע המחלה רצתי לכאן, לבית המדרש, כדי לבקש על חיי מהקב"ה. אחרי תפילה ארוכה, רווית דמעות, הבחנתי בספר הגמרא הזה והתחלתי ללמוד בו. מעולם לא לימדוני גמרא, אבל ההסברים הקולחים וההקדמות האירו את עיני, והרגשתי שאני נמשך בחבלי קסם לחוכמה שיש כאן. זו הפעם השלישית שאני חוזר על מסכת תענית. . . "

"אשריך, זה נפלא מאד. אתה לומד מצוין", עודדו ראש הישיבה.

"יסלח לי כבוד הרב. . . " נמהלה הבעה עגומה על פניו של פנחס כצנלבוגן "אבל אני לא יותר מאפס, עפר ואפר, חסר דעת ונטול ידע שכמוני. אני שומע כבר שלושה ימים את הפילפולים והסברות והשכל הישר של תלמידיך, ומרגיש עלוב ונדכא. אין לא אפילו צורה של יהודי, בטח לא קצה קצהו של תלמיד חכם. הנערים הללו בני הארבע עשרה עולים עלי עשרת מונים. איזה מוח מזוכך, איזה כושר ביטוי וכושר ניתוח יש להם, לא יאמן".

הרב אביגדור הביט ביהודי החולה והעגמומי, וחיפש מילים לעודדו. לפתע נזכר כי אמש הבחין במרפסת חדרו בגזיר עתון קטן. "אינני קורא עתונים, אבל אם הגזיר הזה הגיע אלי", כך חשב, "אולי יש בו מסר, כעין בת קול שנשלחת משמים".

הרב אביגדור שלף את גזיר העיתון מארנקו ואמר:

"ר' פנחס, הרשה לי להקריא לך מה כתוב כאן, ואולי בחסדי השם יאירו עיניך, וגם עיני כמובן" והרב מקריא:

"בזקנותו של המלחין האיטלקי הדגול אנדריאס, שמת לפני כ 60 שנה, החליט העתון האיטלקי "רומא ז'ורנל" להצמיד לו את כריסטופר לונדרי, ביוגרף ואיש מוכשר, שיראיין אותו על כל תקופות חייו, יתעד עד כמה שניתן את תהליך יצירותיו, ויוציא לאור ספר רב מכר.

המלחין הישיש הסביר פנים לביוגרף, והסכים להסכים לשתף עמו פעולה. ביום הולדתו של אנדריאס החליטה הרשות הממלכתית האיטלקית לתקשורת להפיק קונצרט ענק עם תזמורת גדולה. יצירה מאוחרת ומיוחדת של אנדריאס נבחרה להיות היהלום שבכתר, וכדי לבצע על הצד הטוב ביותר, בחרו את מיטיב נגני העולם.

שר התרבות האיטלקי ביקש להזמין את המלחין הישיש לאולם הגדול כדי שיהנה מביצוע יצירתו המונומנטלית אך זה סירב. הביוגרף כריסטופר לונדרי ניסה לשכנע את המלחין לצאת לקונצרט, אך זה התעקש להישאר בביתו.

"הקונצרט יועבר בשידור חי" הודיע לו שר התרבות האיטלקי "ותוכל לשמוע אותו", אנדריאס שמח, והביוגרף ביקש להיות נוכח עם המלחין בזמן השידור, "אך בתנאי שתשתוק ולא תפריע לי". ביקש הישיש.

... "ועכשיו תושמע היצירה המופלאה של אנדריאס", הודיע המנחה.

כבר בדקה הראשונה של ביצוע היצירה החשובה, עלתה עווית של אכזבה על פניו של המלחין הישיש. בדקה השניה הוא החל לנענע ידיו בתנועות ביטול, תוך שהוא מפטיר "חבל, חבל, ממש חבל".

הביוגרף המסוקרן, רוצה לשאול, אך שתק כדי לא להעלות את חמת זעמו של היוצר. עם סיום הקונצרט באה השאלה המתבקשת. "מדוע כבודו כל כך מאוכזב. . . לדעתי היצירה נפלאה". "שטויות והבלים" השיב אנדריאס, "הם הרסו לי את היצירה. אני כתבתי את היצירה על מנת שינגנו אותה אותה 15 נגני כינור, ולצערני היו כאן רק 14. הם פשוט ביזו וקילקלו. אוי לאותה בושה".

הביוגרף הצעיר היה בטוח שדעתו אל אנדריאס נטרפה עליו. מי יכול להבחין בין 15 או 14 נגנים.

"אתה בטוח, אדון אנדריאס שהיו כאן רק 14? מנין לך. . . אולי היו 15?"

"הא, הא, אני היוצר, אני המלחין, ולכל כנר וכנר אפיינתי את הצליל המיוחד שלו, את התו הייחודי המאפיין אותו, ואני יודע להאזין היטב למוסיקה שחיברתי. תו אחד היה חסר, התו החמישה עשר. 14 כנרים, זו זילות של היצירה. . . חבל חבל!"

הביוגרף לונדרי לא התעצל. עוד באותו יום נסע לרומא, חקר בדק ומצא אצל מפיקי הקונצרט שהיו באמת רק 14 כנרים. הכנר החמישה עשר חלה כמה שעות לפני הקונצרט ונעדר".

הרב אביגדור מלטינובסקי היפנה מבטו לר' פנחס קצנלבוגן וחתם את השיחה:

"ר' פנחס, ר' פנחס, אתה יודע מי היוצר הכי גדול? הקב"ה. העולם הזה וברואיו הם הנגנים בקונצרט הענק של החיים היהודיים האמיתיים. כל אחד קיבל את הכלי שלו, את התו היחודי שלו. . . הם, תלמידי הישיבה היקרים שלי, מנגנים את מה שהם חייבים לנגן, עם המון תווים ומנגינות ולהטוטים וירטואוזים, וזה נשמע יפה, אבל זה חסר. זה חסר מאוד. הקב"ה יודע שבקונצרט הזה חסר תו מיוחד, קטן וחביב, הוא רוצה את התו שלך, את התו שלך ואם התו הזה – חלילה – חסר, אז היצירה לא מושלמת. לך לנגן עם התו שלך, ר' פנחס, הוא התו היחודי שניתן רק לך". והשניים נפרדו בלחיצת יד חמה.

בקיץ האחרון, אחרי שלוש שנים, חזרה הישיבה שוב לאותה עיירת נופש, צ'רלסטון. ראש הישיבה, הרב אביגדור, הבחין שר' פנחס לא נמצא שם. הוא ניגש לביתו בפאתי העיירה והקיש על הדלת. בחור צעיר גבה קומה וחבוש כיפה פתח והשיב לשאלת ראש הישיבה: "אני הבן שלו. . . אבל אני מוכרח לספר לך, כבוד הרב, אבא נפטר לפני מספר חודשים ועד היום האחרון הוא אחז בידיו גמרא שוטנשטיין ושינן סוגיות, וכל הזמן אמר לי – בני יקירי, **המנצח הגדול מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, רוצה לשמוע את התו שלי**". . .

(מתוך "בית נאמן")